

OSVRT NA PROIZVODNJU, PRERADU I TRŽIŠTE MLEKOM I MLEČNIM PROIZVODIMA ZA 1966. U JUGOSLAVIJI

Na sektoru proizvodnje i prerade mleka u 1966. godini bilo je pozitivnih i negativnih tendencija. Privredna kretanja i elementi ekonomske politike, koji su usledili posle Privredne reforme, su dosta pozitivno uticali na razvoj mlečnog govedarstva i proizvodnju mleka. Garantovane (minimalne) otkupne cene mleka su vrlo stimulatивно delovale na proizvodnju mleka, tako da je proizvodnja mleka u 1966. bila rekordna čak i u odnosu na 1959. kada je u posleratnom periodu bila najveća.

Kao rezultat takve proizvodnje došlo je i do znatnog porasta tržišnih viškova mleka, a analogno tome i do porasta otkupa mleka i mlečnih proizvoda, kako preko trgovinskih organizacija tako i preko industrije za obradu i preradu mleka. S povećanim otkupom mleka stvoreni su uslovi za bolje korišćenje postojećih kapaciteta i veću produktivnost rada u ovoj industriji, uz punu zaposlenost postojeće radne snage. Blagodareći ovoj okolnosti u ovoj grupaciji nije bilo slučajeva otpuštanja viška radne snage, kao što se dešavalo u drugim granama prehrambene industrije. I na kraju, kao rezultat svih tih pozitivnih kretanja tržište mlekom i mlečnim proizvodima je bilo mnogo bolje snabdeveno ne samo količinski nego i u pogledu raznih asortimana proizvoda.

No, nažalost, ovakvo stanje potrajalo je relativno vrlo kratko vreme, jer se već u drugom polугоду stanje bitno izmenilo. Sva ova pozitivna kretanja u oblasti proizvodnje i prerade mleka nisu mogla dobiti puni ekonomski zamah i na tržištu, odnosno kod realizacije finalnih proizvoda. Nespremnost trgovinske mreže i nedostatak komercijalnih, tehničko-tehnoloških kapaciteta za ovu vrstu trgovine, su bili glavna smetnja što tržište nije moglo da apsorbuje sve viškove gotove robe i što su mnoge privredne organizacije ove grupacije, zapale u nepremostive finansijske teškoće. Ne ulazeći u analizu i mnogih drugih uzroka koji su uslovili takvo stanje na tržištu gotove robe, uglavnom se može konstatovati da se mlekarska industrija krajem 1966. javlja kao glavna kočnica u zahvatanju i preradi ponuđenih tržišnih viškova mleka.

Prema tome, polazeći od ostvarenih rezultata u proizvodnji i preradi mleka i uočenih problema u tekućim kretanjima na tržištu finalizacije gotove robe, dolazi se do zaključka da mere Privredne reforme u oblasti industrije za obradu i preradu mleka, nisu dale očekivane rezultate. Pokušaćemo da ovakvu ocenu situacije u ovoj grupaciji ilustrujemo tekućim podacima.

1. Dinamika proizvodnje mleka i mlečnosti po kravi

Naviknute na nedovoljnu i kolebljivu proizvodnju mleka sve do godine 1963/64., neravnomeran teritorijalni raspored tržišnih viškova mleka u proizvodnim i deficitarnim rejonima, nerešenim sistemom otkupa mleka i čestim promenama i izmenama u politici cene mleka, mlekarske privredne organizacije prilikom izbora proizvodnih programa za 1966. nisu uopšte računale s postignutim rastom u proizvodnji mleka a još manje s ovakvim tržišnim viškovima mleka, koji su se stvarno realizovali. Iz podataka o proizvodnji

mleka i prosečnoj mlečnosti po kravi, (tabela 1) se vidi da je proizvodnja mleka u 1966. porasla za 215 miliona litara mleka u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 1

PROIZVODNJA MLEKA I PROSEČNA MLEČNOST PO KRAVI

Godina	Ukupna proizvodnja mil/l	Od toga kravlje mleko mil/l	Prosek za SFRJ litara	Mlečnost po kravi	
				Na društv. sekt. proizv. litara	Na individ. sekt. proizv. litara
1961	2393	2181	1063	2064	989
1962	2326	2153	1078	2258	980
1963	2272	2105	1091	2621	971
1964	2334	2171	1176	2815	1030
1965	2400	2234	1196	3018	978
1966 ¹⁾	2615	2437	1207	3247	1168

¹⁾ SGJ-1967

Iako ovo povećanje ne iznosi ni 10% od ukupne proizvodnje kravljeg mleka, ono je ipak izazvalo veliki poremećaj na tržištu gotove robe, jer se upravo ti viškovi mleka nisu ni mogli realizovati, i pored toga što je potrošnja po glavi stanovnika vrlo niska i što je godišnji prirast stanovništva preko 5,8% godišnj.e.

U narednoj tabeli dati su uporedni podaci o proizvodnji mleka za 1965. i 1966. po glavi stanovnika i po pojedinim socijalističkim republikama.

Tabela 2

PROIZVODNJA MLEKA PO REPUBLIKAMA I GLAVI STANOVNIKA

S Republika	Ukupna proizvodnja mil/l		Po glavi stanovnika litara	
	1965.	1966.	1965.	1966.
SFR Jugoslavija	2400	2615	123	132
U tome:				
Srbija	949	1040	119	129
Hrvatska	599	638	140	145
Slovenija	373	403	226	241
Bosna i Herceg.	347	382	96	104
Makedonija	75	90	50	58
Crna Gora ¹⁾	56	58	113	111

¹⁾ SGJ-1967

Kao što se iz ovih podataka takođe vidi, proizvodnja mleka se povećala za 10 litara po glavi stanovnika. Do porasta proizvodnje je došlo apsolutno i relativno u svim republikama sem SR Crne Gore, gde je proizvodnja po glavi stanovnika neznatno opala iako je apsolutno porasla. Svakako da su na ovakvu preorijentaciju u proizvodnji mleka uticale na prvo mesto izvršene korekcije cene mleka maja 1965. i avgusta godine 1965. u okviru mera Privredne reforme. Zbog teškoća koje su nastale u plasmanu mleka i mlečnih proizvoda i pri proizvodnji od svega 132 litra po glavi stanovnika u 1966. pojavila se sumnja kao da je naša proizvodnja mleka možda predimenzionirana. Me-

đutim, ovakvim sumnjama nema mesta uopšte, po našem mišljenju, jer je naša proizvodnja ne samo daleko ispod naših potencijalnih mogućnosti, već i ispod realnih potreba u mleku i mlečnim proizvodima. U kojoj meri je ovakva proizvodnja od svega 132 litra po glavi stanovnika niska, vidi se vrlo jasno iz nekoliko uporednih podataka o visini proizvodnje mleka po glavi stanovnika u 1965. u nekim evropskim zemljama:

Bugarska	102	litara
Rumunija	141	„
Grčka	61	„
Mađarska	173	„
Italija	189	„
Čehoslovačka	300	„
Poljska	413	„
Austrija	440	„
Švajcarska	606	„
Francuska	490	„ itd.

Prema tome, nema mesta strahovanju da je naša proizvodnja mleka pre-dimenzionirana i da bi radi toga trebalo ići na klanje muznih krava, koje su devizama skupo plaćene, jer je proizvodnja mleka i pri ovakvim uslovima apsolutno rentabilna ako se rentabilno gazduje.

2. Dinamika otkupa mleka i mlečnih proizvoda

Iz podataka o ukupno otkupljenim količinama mleka (tabele 3) se jasno vidi da je porast tržišnih viškova mleka proporcionalno znatno veći nego porast proizvodnje mleka.

Tabela 3

DINAMIKA OTKUPA MLEKA PREKO TRGOVINSKE MREŽE

Godina	Ukupno ot- kupljene količ. mleka mil/l	Indeks 1965=100	Učešće u ukupnom otkupu mleka u %		Učešće otkupa u ukupnoj proizvodnji mleka u %		
			Društ.v. sekt.	Indiv. sekt.	Opšti prosek	Društ.v. sekt.	Indiv. sekt.
1961	317	68	63,7	36,3	13,2	61,1	5,6
1962	376,6	83	60,9	39,1	16,2	66,4	7,5
1963	425	92	65,6	34,4	18,7	75,4	7,5
1964	432	94	69,0	30,5	18,6	78,3	7,4
1965	462	100	66,6	33,4	19,2	79,8	7,6
1966 ¹⁾	590,2	127,8	58,2	41,8	19,9	86,5	12,1

¹⁾ SGJ-1967

Dok je proizvodnja mleka u 1966. porasla svega za 9%, dotle je otkup mleka porastao za 27,8% u odnosu na 1965. Naročito je povoljna okolnost da se robnost proizvodnje mleka povećala kako na društvenom sektoru (86,5%) tako i na individualnom sektoru proizvodnje (12,1%). Ono što najviše pada u oči iz podataka prednje tabele je svakako porast učešća individualnog sektora proizvodnje u ukupno otkupljenim količinama mleka na 41,8 u 1966. prema 33,4% u 1965. godini, dok je istovremeno učešće društvenog sektora opalo za 8,4% u odnosu na 1965. Stabilizacija garantovane otkupne cene mleka još u 1965. na 28 dinara za jednu masnu jedinicu je vrlo pozitivno delovala na proizvođače mleka, tako da se cele godine osećao stalan pritisak tržišnih

viškova mleka na prerađivačke organizacije i pored mnogih restrikcija i ograničenja u pogledu kvaliteta mleka, koje se otkupljivalo. U ovom pogledu učinjen je znatan napredak, jer su se prvi put u našoj praksi počeli primenjivati propisi koji su regulisali kvalitet mleka namenjen za industrijske svrhe, odnosno za tržište. Time su proizvođači primorani ne samo da proizvode što veće količine mleka za tržište već i što boljeg kvaliteta. U duhu postojećih propisa pojedine mlekare su razradile i interne Pravilnike o plaćanju mleka prema kvalitetu, a ne samo prema sadržaju mlečne masti. Uvedene su posebne premije a i odbitne stavke, ukoliko je kvalitet mleka odstupao od propisanog.

Što se tiče dinamike otkupa mlečnih proizvoda preko trgovinske mreže, (tabela 4) takođe je uočljivo da je otkup u znatnom porastu, naročito maslaca, kajmaka i ostale masnoće kao i sireva.

Tabela 4

DINAMIKA OTKUPA MLEČNIH PROIZVODA PREKO TRGOVINSKE MREŽE

	G o d i n a			Indeks 1965=100
	1964	1965	1966	
sveže mleko mil/l	432	462	590,2	127,8
maslac (maslo) tona	702,8	613	823	134,2
kajmak (skorup) tona	1.271,2	1.086	1.527	140,6
kačkavalj, trapist (tvrdi sirevi)	2.268,4	2.098	2.178	103,8
beli sir (kriške) tona	3.011,4	2.288	2.159	94,4
ostali sirevi	1.098,5	1.184	1.870	158,0
ostali mlečni proizvodi tona ²⁾	5.884,3	5.369	7.430	138,4

²⁾ Bilten 480/67 SGJ-1967

No, ma koliko ovi podaci o otkupu preko trgovinske mreže bili autentični, oni se nikako ne mogu uzimati kao pouzdani indikatori na osnovu kojih se mogu donositi ma kakvi zaključci o stanju i razvoju ove industrije i o uticaja mera Privredne reforme na razvoj ove grupacije. Teško je da se na osnovu ovakve klasifikacije mlečnih proizvoda dobije potpun uvid u globalnu proizvodnju, jer je npr. grupa »ostali mlečni proizvodi« najveća, a bez ikakve bliže determinacije koji su svi mlečni proizvodi obuhvaćeni u ovu grupu. Daleko pouzdaniji podaci su dobijeni anketom Poslovnog Udruženja. Anketirana je 61 mlekara i prema ovoj anketi u 1966. proizvedeni su navedeni mlečni proizvodi: (tabela 5).

Tabela 5

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA MLEČNIH PROIZVODA

Naimenovanje	Jed. mere	G o d i n a			Indeks 1965=100
		1964	1965	1966	
konzumno mleko i mleč. napici	mil/l	150.976	183.510,5	266.343	134,2
maslac (maslo)	tona	3.209	3.895	5.874,3	150,4
kajmak (vrhnje)	"			5.047	210,2
tvrdi i meki sirevi	"	8.418	9.911,1	20.826,6	210,2
topljeni sirevi	"	2.207	2.331,6	7.710,7	331,0
mleko u prahu	"	3.062	4.372,5	5.548,3	126,9
sladoled	"	338	1.356,5	3.567,4	263,0
kazein ³⁾	"	626	924	1.828,8	198,1

³⁾ Anketa Poslovnog Udruženja mlekarske industrije — Beograd za 1966.

3. Fizički obim proizvodnje mlečnih proizvoda, po količini i asortimanu

Fizički obim industrijske proizvodnje mlečnih proizvoda po količini i obimu pokazuje da je u 1966. došlo do znatnog povećanja svih proizvoda. Najveće povećanje je bilo kod proizvodnje sireva za 10 000 tona, topljenih sireva za preko 5000 tona, sladoleda preko 2200 tona, maslaca 2000 tona i mleka u prahu za 1176 tona. Prema tome, rekapitulacija proizvodnje u 1966. preračunato sve na tečno mleko, s odgovarajućim faktorima za preračunavanje, izgledala bi ovako!

	u 000 l.
1. Konzumno mleko i mlečni napici	266.343,3
u tome:	
— konzumno mleko	238.675
— jogurt i kiselo mleko	25.672
— sterilizovano mleko	1.615,7
— kondenzovano i evaporirano mleko	380,6
2. Maslac (faktor preračunavanja 22 l za 1 kg)	129.235
3. Sirevi tvrdi i polutvrdi (faktor 7)	95.675
4. Meki i sveži sirevi (faktor 6)	42.948
5. Punomasno mleko u prahu (faktor 8)	44.386
Ukupno svežeg mleka:	578.587,3

Prema podacima ove rekapitulacije kao mleko konzumirano je 46,4%, a u obliku prerade 53,6% od ukupnih količina. Ovaj smo indikator želeli posebno da istaknemo, jer po našem mišljenju, perspektivni razvoj mlekarske industrije trebalo bi prvenstveno usmeravati baš u ovom pravcu, pripreme i obrade konzumnog mleka i napitaka na račun prerade. Sva kretanja na domaćem tržištu jasno ukazuju da baš ovde postoje znatne rezerve, bar još za 8—10% povećanja prodaje konzumnog mleka na račun mlečnih proizvoda. Na to nam ukazuju i iskustva većine zemalja s razvijenom mlekarskom industrijom, gde se u obliku konzuma troši oko 52 do 55% ukupnih količina mleka. To je pokazala i naša ovogodišnja praksa, jer su u 1966. uspešno finansijski poslovale samo one mlekare, kod kojih je osnovna delatnost bio konzum, a ne prerada. S druge strane, očigledno se pokazalo da ovakvu industrijsku proizvodnju mlečnih proizvoda, po količini i asortimanu domaće tržište nije moglo da apsorbuje pod uslovima koje je nametala Privredna reforma, i pređ toga što se realizacija gotove robe forsirala po svaku cenu, pa čak i po cenama koje su za pojedine proizvode bile niže i za 50% od proizvodne cene. Takvo stanje na tržištu je i dovelo do toga da je industrija krajem 1966. bila pretrpana zalihama gotove robe.

Stanje zaliha na dan 31. XII 1966. bilo je:

maslaca	300	tona
belog kravljeg sira	550	„
kačkavalja kravljeg	600	„
tvrdih sireva	740	„
polutvrdih sireva	1.250	„
topljenih sireva	314	„
kazein	1.015	„
mleka u prahu iz punom. ml.	210	„

Ukupna vrednost ovih zaliha procenjena je na oko 6 milijardi starih dinara i bila je veća za jednu i po milijardu dinara od zaliha na dan 31. XII 1965. godine.

Prema zvaničnim podacima Jugoslavija je imala 1966. oko 19.735.000 stanovnika, koji su utrošili sledeće količine mlečnih proizvoda:

	Ukupno tona	Po glavi stanovnika l/kg
— konzumnog mleka i napitaka	1.326.000	68
— sireva svih vrsti	94.000	4,8
— maslaca	16.000	0,8
— mleka u prahu punomasnog	18.000	0,9

Upoređujući ove brojke o potrošnji s podacima o proizvedenim količinama mlečnih proizvoda, nameće se pitanje kako smo mi Jugoslaveni mogli da potrošimo tri puta više sira i maslaca i gotovo četiri puta više punomasnog mleka u prahu, nego što smo proizveli? Odgovor je, da pored industrijske proizvodnje postoji i domaća radinost, koja je takođe proizvela znatne količine mlečnih proizvoda, naročito sira i maslaca, ali svakako ne i punomasnog mleka u prahu. S druge strane, izvesne količine proizvoda su izvezene, a neki od njih još više uvezeni. No, i pored svega toga moramo se zapitati, kako to da se proizvodi industrijske proizvodnje nisu mogli plasirati na domaćem tržištu, iako je industrijski proizvedeno jedva 25% od ukupno konzumiranih količina u 1966. odnosno od stvarnih potreba, iako se zna da gradsko stanovništvo iznosi preko 48% od ukupnog broja stanovnika. Sigurno je i to da su u bilansu proizvodnje - potrošnje uključene i one količine koje su se uvezle ili pak izvezele.

4. Uvoz - izvoz mleka i mlečnih proizvoda

Podaci o uvozu - izvozu mleka i mlečnih proizvoda dati su ne samo po količini već i po vrednosti da bi se bolje sagledao naš platni bilans na sektoru mlekarstva, (tabela 6).

Tabela 6

UVOZ - IZVOZ MLEKA I MLEČNIH PROIZVODA U 1966.

Na imenovanje	UVOZ		IZVOZ	
	Količina tona	Vrednost u 000 Nd	Količina tona	Vrednost u 000 Nd
mleko kondenzovano, konzervirano	11,267	93,737	—	—
punomasno mleko u prahu ili blokovima	79,600	601,086	1.651,0	4.025,090
polumasno mleko u prahu ili blokovima	14.162,650	50.042,786	—	—
mleko sveže	4.125,839	2.704,905	5.024,280	5.720,481
buter-maslac svež	1.333,749	10.525,596	—	—
ementaler sir	1,250	11.250	0,498	11.235
ostali tvrdi i fini sirevi	17,326	447,653	719,930	8.398,045
sir topljeni	3,550	58,575	21,538	312,238
kajmak-cream	—	—	523,920	3.537,744
sir kačkavalj	—	—	631,444	7.537,808
sir trapist	—	—	74,720	717,547
sirevi beli meki 4)	—	—	327,472	2,947,356
	19.735,231	64.485,588	8.974,802	33.207.544

4) Statistika spoljne trgovine SFR Jugoslavije za 1966.

Saldo bilansa svežeg mleka je pozitivan jer smo izvezli za Italiju gotovo milion litara mleka više nego što smo uvezli iz Bugarske. Međutim, saldo

bilansa mlečnih proizvoda je vrlo negativan jer smo uvezli 10 760 tona mlečnih proizvoda više nego što smo izvezli u toku 1966. i za to isplatili preko tri milijarde starih dinara. Iako smo u 1966. izvezli gotovo devet puta više mlečnih proizvoda nego u 1965. što bi normalno značilo veliki uspeh na spoljno trgovinskom planu, naročito u pogledu poboljšanja kvaliteta mlečnih proizvoda, ipak nam se čini da nismo dovoljno vodili računa o jedinstvenoj politici uvoza - izvoza mlečnih proizvoda a još manje o specijalizaciji proizvodnje za izvoz, što svakako ne bi dovelo do ovako negativnog bilansa na ovom sektoru.

Zaključak

Iz ovoga vrlo upštenog osvrtu na proizvodnju i preradu mleka u 1966. neki se zaključci ipak mogu izvući sasvim pouzdano.

Pre svega, nema mesta prigovorima proizvođača da su im otkupne cene mleka bile niske ili da su destimulativno delovale na proizvodnju mleka u oba sektora. Garantovane cene za mleko s vrlo visokim premijama zadržane su tokom cele godine i time im je bila zagarantovana stabilnost i čvrstina cena.

Međutim suprotno ovim pozitivnim tendencijama do kojih je došlo u proizvodnji i otkupu mleka, posle uvođenja mera Privredne reforme, za mlekarsku industriju se to ne bi moglo reći, jer je realizacija finalnih proizvoda potpuno podbacila. Do teškoća u realizaciji je došlo, po našem mišljenju, pre svega zbog niske lične potrošnje, koja posle mera reforme stagnira ili čak opada, zbog mnogih slabosti trgovinske i ugostiteljske mreže i na kraju zbog uvoza mlečnih proizvoda, koji su ozbiljno ugrozili domaću proizvodnju.

Kao što je poznato, posle Privredne reforme došlo je do porasta troškova života uopšte, a naročito u nekim prioritetnim uslugama (komunalnim). Ovaj skokoviti porast troškova nije mogao ostati bez reperkusija i na troškove ishrane, uključujući tu i mleko i mlečne proizvode.

Osnovni problemi robnog prometa, kao što su: usitnjenost trgovinske mreže, nedostatak prodajnog i skladišnog prostora i savremene opremljenosti, spora primena savremenih koncepcija u organizaciji trgovine i sl. odrazili su se vrlo negativno i na realizaciju mlečnih proizvoda. Mlekarska industrija, međutim, nastojala je sa svoje strane da uvede najsavremenije pakovanje mlečnih proizvoda, naročito konzumnog mleka, (pasterizovanog i sterilizovanog) i mlečnih napitaka u nepovratnoj ambalaži: Tetra-pak, Prepac, Timo-pak, Poli-pak i na kraju Tetra-pak-aseptično punjenje, (uperizirano i homogenizirano) i proširi asortimane nekih proizvoda, naročito sladoleda, jogurta, konzumnog vrhnja, svežeg sira itd. Ipak sve ove mere nisu mogle u potpunosti da otklone sve ove slabosti trgovine i njene mreže.

Liberalizovano tržište SFRJ za mlečne proizvode omogućilo je nekontrolisani uvoz mnogih mlečnih proizvoda po vrlo niskim cenama, koje inače vladaju na svetskom tržištu, jer se na različite forme subvencionira od strane nacionalnih Vlada, koji je vrlo mnogo ugrozio domaću proizvodnju.

Teško se i u perspektivi mogu očekivati pozitivni rezultati Privredne reforme i na polju mlekarske industrije, ako se ne reše bar osnovni problemi na području prometa, domaćeg i stranog, i to:

1. osnovnu cenu mleka u otkupu od proizvođača treba potpuno uskladiti i s ekonomskim uslovima koji vladaju u industriji za preradu i promet, a ne samo s troškovima proizvodnje. Trebalo bi ili liberalizovati i otkupne cene mleka ili dati garantovane cene i za mlečne proizvode;

2. u pogledu prometa treba se definitivno odlučiti za jedno rešenje; ili će se mlecarska industrija potpuno integrisati s trgovinom ili da se trgovina tehnički i organizaciono osposobi i za ovu vrstu prometa;

3. pojačati intervenciju i pomoć zajednice na planu izvoza mlečnih proizvoda, radi zaštite domaćeg proizvođača od damping cena.

Industrija za obradu i preradu mleka računa na ovu pomoć zajednice, jer je i pored navedenih teškoća kod plasmana svojih proizvoda, ulagala maksimalne napore da se otkupe svi ponuđeni tržišni viškovi mleka u 1966., pogotovu od Društvenog sektora proizvodnje, kako ne bi došlo do smanjenja stočnog fonda muznih krava. Otuda bi pomoć zajednice u savlađivanju navedenih teškoća olakšala industriji da se brže i efikasnije uključi u međunarodnu podelu rada, na domaćem i stranom tržištu, jer ovo nije samo njen problem, već problem poljoprivrede u celini, pa čak i čitave privrede.

Vijesti

III INTERNACIONALNI ZOOTEHNIČKI SIMPOZIJUM U MILANU

U aprilu 1968. održat će se u Milanu III internacionalni zootehnički simpozijum po temi: »Kravlje mlijeko i njegovi proizvodi: tehničko-ekonomski problemi proizvodnje, industrije, higijensko-prehrambeni i društveni«.

Osnovne teme su slijedeće:

1. Svjetska proizvodnja mlijeka i njegovih proizvoda s obzirom na potrebe stanovništva (uvodna izlaganja);

2. Cijena proizvodnje i distribucija mlijeka i njegovih proizvoda: nacionalni i internacionalni aspekti tržišta;

3. Problemi genetskog poboljšanja mlječnih goveda s obzirom na izvanjsku, ekonomsku i društvenu sredinu;

4. Tehnički problemi racionalnog poboljšanja s obzirom na izvanjsku, ekonomsku i društvenu sredinu;

5. Metodološki problemi uzgoja s obzirom na izvanjsku, ekonomsku i društvenu sredinu te na kombinovani uzgoj na mlijeko i meso;

6. Problemi neplodnosti i steriliteta u vezi s izvanjskom, ekonomskom i društvenom sredinom;

7. Problemi higijensko-profilaktičke odbrane goveda, mlijeka i njegovih derivata u nacionalnom razmjeru i internacionalne predostrožnosti;

8. Problemi organizacije proizvodnje, industrijski i higijensko-sanitarni problemi mlijeka i njegovih proizvoda: trgovačke kvalifikacije na nacionalnom i internacionalnom nivou;

9. Problemi uslovljavanja (postupak s mlijekom za prehranu i postupak industrijske prerade mlijeka), konzerviranja, distribucije mlijeka i njegovih proizvoda na nacionalnom i internacionalnom nivou;

10. Higijensko-dijetetički problemi i prosvjećenost potrošača, s obzirom na klimu, lokalne običaje, ekonomiju kućanstva, dob i stanje zdravlja pojedinaca i skupno.

Učesnici koji žele prisustvovati Simpozijumu s referatom trebaju dostaviti naslov rada na adresu: Società Italiana per il Progresso della Zootecnica, Via Monte Ortigara 35, Milano, Italia. Službeni jezici Simpozijuma su talijanski, engleski i francuski.

»Veterinaria« 4/1967.

Upozorenje! Iz tehničkih razloga nije uvrštena rubrika »Iz domaće i strane štampe«, pa molimo čitaoce da to uvaž!